

HŰSÉG ÉS ÁLDOZAT

NYIRŐ JÓZSEF

FÜVESKÖNYVE

lazi
KÖNYVKIADÓ
Szeged

Úgy látszik, megszűnt az a nagy közösség, ami a földet összeköti az emberekkel. Régen boldogság verte át a legszegényebb arcát is, mikor kimondotta: „Ez az enyém!”... Az enyém, mert én teremtettem, növeltem verejtékemmel, ápoltam markom melegével, arcom színét adtam neki színül, életemet életéül... Régen a föld népe eljegyezte magának az „áldást”, már abban a pillanatban, amikor arra gondolt, hogy mit fog vetni a földjébe, és attól a pillanattól kezdve testi-lelki közösségben maradt vele. Ez a tudat, ez az érzés ma mintha teljesen meghalt volna bennük. Mintha keserű kárörömmel néznék a földre hullott kukoricaszemet, mert ezt legalább nem kell másnak adniok. Ezer baj és teher, átok és kötelezettség tátja a száját munkájuk gyümölcsére, amelytől elidegenedtek, és azt se tudják, hogy mi baj éri, mire hazaviszik.

A legegyszerűbb kis mozdulat vagy gondolat etikai értékét a végtelenségbe emelheti az útszélen rothadó koldus is az „intencióval”, a szándékkal és érzéssel, hogy kiért vagy miért teszi. A csodatevők hatalmát kapja meg általa minden ember... A villám szép, de csak pusztít, az árvíz, a tűzvész, a vihar, a bolygók kataklizmája, az elmúlás, a születés, a háborúk, az élet hideg külső effektusai mind nem érnek fel egyetlen közömbös emberi mozdulattal, melyet szeretetből végzünk. Egyetlen fáradt emberi kéz több és fensé-

gesebb Salamon összes kincseinél, ha övéiért, azért lett fáradt, akiket szeret. Felfoghatatlanul nagygyá és természetfölöttivé válik pedig akkor minden moccanásunk, ha Istenért, a legfőbb jóért történik. Ahogy a jó és szép így megnemesíti a belső és külső cselekedeteket, éppen annyira beszennyezi a bűn... Mennyi tragédia és mennyi élet zajlik le minden emberben anélkül, hogy sejtjenők!...

Mert az emberek mindig csak holttesteken szeretnek járni, akár emberé legyen az, akár virágé, madaré vagy egykor boldog kis bogaré...

Mint mindent a világon, a boldogságot is önmagunkból kell adnunk, és előbb saját lelkemnek kell békét szereznem, mert addig egyetlen verejtékcseppet is képtelen leszek letörölni emberi homlokról.

Kétféle impérium van a világon: külső és belső.

A külső azt mondja, hogy minden az enyém, mert meghódítottam, és egész Európában harmincmillió embert taszít le kisebbségi sorsra, ítél kegyeleméltre, másodrendű emberré, és űzi rá a külső-belső szenvedések kálváriaútjára, hogy élete haláláig menekülés legyen, és csak a véletlenek szeszélye adjon némi megpihenőt. A külső impérium a népek nagy kitagadása az életből, a hazahozott örök háború, melyben győzők és legyőzöttek egyaránt elvesznek. A patakok, folyók éjjel-nappal hordják a földet a tengerekbe, és a föld mégsem lesz kevesebb; de az embervér – akár győzőé, akár legyőzötté legyen – végleg elpusztítja.

Egy hazát a koldusok, a hazátlanná tett embermilliók a cipőjükre szállott porral a pusztulásba vihetnek. Tudásom, öntudatom egyetlen villámgyors rá gondolásával látom, hogy a világ történelmének bizonyossága szerint a szenvedők impériuma nagyobb, mint a kardé, és a kétségbeesettek sóhajtása mindig ledöntötte a csak külsőleg hatalmasok trónját. Kell tehát valaminek lennie, ami nagyobb, igazabb a külső hatalmasoknál, valami fenség hatalomnak és erőnek, ami fenntartja a világot, és a béke magvető kezével gyűlöletet, bosszúállásokat, kegyetlenségeket és halált kiolt. Kell lennie valami olyan impériumnak, amely minden élő emberrel közös, és amelyhez a jogot nem a fegyverek adják meg, hanem az a föld, amelyen születünk, és amely eddig is erőt adott gonoszoknak és igazaknak egyaránt.

Így jövök rá, hogy kell lennie belső impériumnak is, mely visszaad nekem mindent, amit körös-körül látok: a hegyet, völgyet, fűt, fát, madarat, napot, holdat, csillagot, ég dalát, föld dalát és saját ajkam dalát.

Kell lennie és van is belső impérium, amelyet egymástól nem vehetnek át a nemzetek, mert ez egyazon földön lakó Isten és emberek lényéből való. Minden egyéb külső forma kitalálás, rendszer vagy politika; változó és ideiglenes, háborúknak, békéknek, adás-vevésnek, külső erőknek alávetett, fejlődéseknek és világramlatoknak, eshetőségeknek kitett, emberek zsenialitásától vagy örültségétől kormányozható anyag. Olyan, mint a testünk, melyet embernek nevezünk és tartunk addig, míg a lélek el nem hagyja. A föld ledobja magáról a belsőleg halott vagy öngyilkos népeket, ahogy a friss rügy a fán eltolja útjából a tavalyit, hiába hirdették fennen a demokráciát, a nemzetközi gondolatot, a tőke uralmát, a pénz szagtalanságát

vagy a születés privilégiumát, a radikalizmust vagy a konzervativizmust, fajok- és nyelvekfölöttiséget, bürokráciát vagy teokráciát, keresztényszocializmust vagy szovjetet, különböző államformákat, plutokráciát, nemzeti túlhajtásokat, militarizmust, szárazföldi, légi, tengeri fegyverkezést... Ezek csak orvos-ságai lehetnek a beteg emberiségnek, de valójában a föld az úr, amely képes egész hadseregeket elnyelni, anélkül hogy egyetlen lövést tehetnének ellene. Akár fegyverekből, akár keresztetekből csinálnak országhatárokat, mind mulandó e belső impérium nélkül.

A leginkább kétségbeesett emberek szokása önmagukat vigasztalni. Éjszakákon át a legképtelenebb lehetőségeket is átgondolkozzák, és vagy beleőrülnek, vagy új erőre kapnak.

A vénember kedve olyan, mint az időjárás: hol derűs, hol szomorú. Egyik percben süt a nap, másik percben csepereg. Elég hozzá egyetlen gondolat, hogy a lélek ege beboruljon.

A gondolkodással is úgy vagyunk, mint mikor madárfiókat szedünk ki a fészekből. Az egyik kicsi madár eleven, szép, életrevaló és kedves, a másik csóré, halálra vált vagy éppen döglött. Az a kérdés, hogy milyen falevél hajlott fölébe, mert van olyan lapi a fán, ami éltet, van olyan is elég, ami kiszíjja az életet. Hát így vagyunk a gondolatainkkal is.

TARTALOM

Jellemek	5
Háború	23
Isten	35
Magyarság	43
Örök Erdély	67
Szerelem, nő, család	87
Sors	99
Számkivetés	113